

Helena Stiessová

**Prostor města ve švédské literatuře počátku 20. století
se zaměřením na romány Hjalmara Söderberga**

(diplomová práce na UK FF – Ústav germánských studií 2007)

Diplomandka měla za úkol analyzovat motiv flâneura ve švédské a finskošvédské literatuře a s ním spojeného prostoru města. Zvláštní důraz měla položit na dílo Hjalmara Söderberga, švédského autora, v jehož díle se tato tematika projevila nejvýrazněji.

Práce má celkem sedm částí včetně úvodu a závěru a jednotlivé kapitoly na sebe dobře navazují. Historická, kulturní i úzce literární situace ve Švédsku je několikrát srovnávána se situací v českých zemích. V kapitolách věnovaných obecným aspektům dané problematiky diplomandka nejprve představuje kulturně-historické pozadí specifického pojmání prostoru města kolem přelomu 19. a 20. století, a poté se věnuje pojmu flâneur a otázce, jak byla tato figura v literatuře různých zemí a období přijímána. Všímá si i souvislosti s podobnými termíny jako například „dandy“, „bohém“ či „dekadent“.

Diplomandka dochází k závěru, že v díle Hjalmara Söderberga nejen že často nacházíme postavu flâneura, ale také že líčení města a psychologie postavy flâneura jsou vzájemně provázané: město ovlivňuje psychický stav protagonisty a naopak i městský prostor je prezentován jako prodloužení vědomí postavy. Tento poznatek je v souladu se závěry jiných odborných prací o literatuře kolem přelomu století a raném modernismu.

Ze zřetelných kladů práce bych zmínil zejména to, že při pojednání o jednotlivých spisovatelích a dílech bere diplomandka v potaz skutečnost, že autor flanérské literatury nemusí být ještě automaticky sám flâneur, podobně jako spisovatel dekadentní literatury se nemusí chovat dekadentně; v tomto ohledu jsou pojednání o autorech i rozbory děl dobře nuancované. Dále si diplomandka správně všímá, že flâneur je z mnoha hledisek (včetně etického) postava značně ambivalentní, člověk s rozpolcenou duší (viz zvl. s. 29-30). Proto také diplomandka užitečně rozlišuje mezi různými typy flâneura, což se ukáže jako nutnost zejména při srovnání výskytu této postavy ve švédské a finskošvédské literatuře (viz např. s. 37). Dalším kladem je také to, že práce je napsána výbornou češtinou.

Za hlavní problém práce považuji to, že diplomandka věnuje příliš mnoho místa české literatuře. Jakkoli bylo jejím úkolem na možné spojitosti či rozdílnosti mezi Švédskem a českými zeměmi poukázat, výsledkem neměla být práce s tak výrazným komparativním zaměřením na českou literaturu. Vytknout lze také to, že práce má do velké míry spíše kompilační charakter; i v některých místech, kde se přirozeně nabízí prostor k vlastním úvahám, čtenář z poznámky často zjistí, že jde o informace převzaté ze sekundární literatury. O samotném pojmu flâneur by jistě bylo možno říci více (např. chybí informace o jeho původu apod.). A nakonec – část „Závěr“ je přece jen až příliš krátká a opět obsahuje neúměrné množství informací o české literatuře.

Navzdory některým zmíněným nedostatkům splňuje studie nároky kladené na diplomové práce, a proto ji doporučuji k obhajobě.

18. 5. 2007

Doc. Mgr. Martin Humpál, Ph.D.